"ROBOTCHYJ NARODʼʼ
(The Working People)
The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party, Affiliated with the S. D. Party of Canada.
Published weekly by
The Executive Committee of the U. S. D. P. of Canada.
at 873 Main St. Winnipeg, Man.
Phone: St. John 1465

M. Popovich, Editor.

Subscription $ 1.50 a year in Canada. Elsewhere $1.75.

"РОБОЧИЙ НАРОД"
одинока в Канаді і найстарша в Америці соціял-демократична часопись, орґан Укр. Соц. Дем. Партії в Канаді.

Виходить що тижня.

Редактор, М. Попович.

Річна передплата на "Р. Н." виносить:
в Канаді $1.50
в других краях 1.75

Рукописий не звертає ся.

За оголошеня редакція "Р. Н." не відповідає.

Адреса до "Р. Н." така:
"ROBOTCHYJ NARODʼʼ
Box 3658, (St. B.) Winnipeg, Man.

ЖДЕМО НА ДЕНЬ ПОБІДИ!

Як колись по наполеонських війнах вогонь революції змів по цілій Европі стару тиранію і насильства, так тепер ся страшна всесьвітна війна веде до того, щоб покласти кінець нинішній людожерчій капіталістичній системі.

Велика буржуазія розпочала сю війну для своєї користи, запалила до взаїмного морду всї народи, спустошила цілу Европу і тепер замість побіди, бачить перед собою загибель. Вона зайшла так далеко, що ніяк її нині з сього вицофатись ціло. Во на бачить, що зближають ся дні, в яких коли не цілий сьвіт, то певно ціла Европа буде обнята революцією, а за сим прийде й кінець її пановаию.

Росія започаткувала вже. Нині російський пролетаріят не вдоволяє ся вже поваленем царату та півбуржуазним правительством, а домагаєсь вповні стати власником своєї праці. Російський пролетаріят не хоче оставатись надальше рабом буржуазії, — він постановив боротись з буржуазією до кінця. І він побідить.

Слідами Росії підуть вскорі і другі держави. Заклик російського пролетаріяту до народів центральних держав пійти слідами Росії, починає давати овочі. В Німеччині і Австрії невдоволене народа зростає з кождим днем. Німецький мілітарний кулак не в силї дальше вдержати желїзну дисципліну. Не тільки доходять до нас частїйші вісти про бунти голодних мас по більших містах, але на днях рознеслась по сьвіту ще більш відраднійша вістка про те, що й німецьку армію та фльоту обнимає дух революції. Ґрунт під ногами великої буржуазії починає провалюватись. Вона силкуєть ся ратуватись ще до якогось часу всякими обіцянками, реформами, перебудовами правительств і т. п., але се не на довго заспокоїть гнів народа. Чим довше буде протягатись війна, тим буде зростати більше нужда і голод а з тим і скорший прихід революції.

В Італії цар-голод розпаношив ся таки на добре. Нічого не помагають нарікання та заохочуваня так італійської, як і заграничної буржуазії, що треба напружити всї свої сили аби побідити ворога. Голод каже, що він побідить, але перше ворога домашного, а відтак аж заграничного.

Буржуазія дуже нелюбо прислухуєть ся коли її говорити, що так як війну розпочала буржуазія цілого сьвіта, так її і виграє працюючий люд цілого сьвіта під командою всемогучого царя-голода. Сей цар-голод не тільки, що скинув вже з престола царя Росії, він скине ще й кайзера, він поскидає всїх коронованих й некоронованих драбуг всїх воюючих країн. Він вже підготовляє народні маси до атаку, він й розказує тим масам тепер докладнійше хто втягнув їх до сеї війни, та в чиїм інтересї вона ведеть ся.

Тож й ждемо з нетерпеливістю на той день побіди, ждемо на день, в котрім з усїх парляментів буде повівати знамя працюючого люду — червоний прапор.

А день той вже не за горами.

—o—

ДЕКЛЯРАЦІЯ ФРАНЦУСЬКИХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІСТІВ.

На анкету голяндсько-скандинавського комітету французькі цімервальдці відповіли слідуюче:

Теперішна війна блискучо довела правильність теоретичних та практичних тверджень соціялїзму.

Першою справою відживаючого Інтернаціоналу повинно бути зміцнене прінціпів соціялїзму і повернене на старий передвоєнний шлях всїх його членів, що відхилили ся від нього, або остаточне зірване з ними, як що вони не схотять виректи ся своїх помилок.

Відвічальність за теперішну війну з її безпосередними наслїдками спадає на правительства.

Жадна метафізика та реторика, жадне насильство над думкою, полїтична спритність рук не могли оправдати сеї війни, типово імперіялїстичної.

Вона була і лишаєть ся для всїх правительств великою завойовничою війною.

Соціялїстичні партії повинні зберечи незалежність що до своїх правительств і збільшити, поширити соціялїстичну та революційну пропаґанду проти війни та капіталїзму.

Франція цілком поділяє формулу мира російських соціялїстів, що обстоюють негайне встановлене мира без анексій та контрибуцій; приймаючи сю формулу французькі соціялїсти, котрі завжди були проти того, щоб розпочинати війну задля поверненя Франції Альзації і Льотаринґії, вважають, що се питане повинно бути розвязане в згоді з волею народів, господарів своєї долї.

Відшкодоване країнам за всї зруйнованя та втрати, спричинені війною, повинні дати капіталїсти великих держав — виновників війни.

Найкращою запорукою мира буде міжнародна згода працюючих всього сьвіта, з'орґанізованих для боротьби з будь яким імперіялїзмом.

Інтернаціонал повинен відкинути всяке співробітництво з правительствами, як в справах війни, так і в справах мира.

—«.»—

З ПОЛЬЩІ.

Коли польські соціялїсти-інтернаціоналїсти рік тому назад вели аґітацію проти війни, за непримириму боротьбу з імперялїзмом обох воюючих сторін, польська буржуазія обурювала ся, або глузувала з них, а в Лодзі навіть допомагала німецьким властям арештувати їх.

Але житє перемогло. Господарче та полїтичне становище Польщі, а також ті умови, серед яких доводить ся провадити свою діяльність Польській Державній Радї, примусили її саму виступити тепер проти імперялїзму, за мир.

Так, в одній з резолюцій Державної Ради читаємо: "польський народ не хоче роздувати полумя міжнародної ворожнечі, але жагуче бажає стати чинником мира, спричинитись до припиненя теперішної крівавої боротьби". Прелат же Пржездецкий, член Державної Ради, на засїданю останньої відповідаючи на претенсії ґерманофіла Студницького сказав між иншим: "так, Державна Рада не хоче оповіщати війни, бо такий вчинок був би шкідливий для країни та скомпромітував би Раду.

Під нинїшну хвилю Польща повинна взяти на себе ролю посередницї в мирових переговорах, щоби швидше припинило ся се військове божевіле, що запанувало сьвітом".

Виступ в Стокгольмі проводиря польських соціялїстів в Галичинї Дашинського, що до сї обстоював єднане з польською буржуазією та вся його діяльність там (в Стокгольмі) сьвідчить про те, що не тільки галицькі польські соціялїсти, але й польська буржуазія примушена дбати про мир і йти тим шляхом, на котрий її ще з початку війни штовхали польські соціялїсти цімервальдці, зустрічаючи з її боку лише обурене.

Сїй теперішній зміні полїтики польської буржуазії дуже сприяли революційні настрої серед польського пролетаріяту, викликані революцією в Росії.

Той процес контр-революції, що почав ся тепер в Росії і котрий виявив ся між иншим в конфлїктї з Фінляндією та Україною безперечно може ослабити корисний для Росії процес конфлїкту польської буржуазії з німецьким правительством. Але він ще більше зміцнить солїдарність польського пролетаріяту з революційним до кінця пролетаріятом обох воюючих сторін.

Нов. Жизнь.

—o—

НЕ БАЧИВ ІНШОГО ВИХОДУ.

Довголїтний приятель президента Вилсона, вступив до Соціялїстичної Партії.

—o)I(o—

Вілїям Беярд Гейл, довголїтний приятель президента Вилсона, вніс аплїкацію о приняте його в члени Соціялїстичної Партії.

Гейл був через довший час визначним членом "Синів Американської Революції" і лектором на Оксфордськім унїверситетї.

"Я, як горожанин Ню Йорку не знаю иншої дороги, якою можна зберечи сьвяті традиції свободи та охоронити демократію, як тільки через голосоване на Мориса Гилквита, соціялїстичного кандидата на становище майора. Обі старі партії віддались душею і тілом зарозумілій капіталїстичній клясї".

Карл Евальд.

ДВОНОГИЙ.

(З рос. пер. П.)

—«o»—

(Продовжене).

Відтак они стягнули з нього шкіру і повісили на високій жердцї серед поля так,щоби она була видна всюди всїм і кождому.

— Лев убитий! — кричав воробець, перелїтаючи від дверий до дверий. — Двоногий убив царя лїсів. Його шкіра висить на жердцї перед домом... я видів власними очима.

Зьвірята зібрались сюди зі всїх сторін, щоби самим переконатись про правильність його слів. Стоячи на краю лїса, они боязливо поглядали на дім Двоногого, а з верху на землю зі страхом дивились птиці.

— Тепер всему кінець! — сказав олень.

І справді, се був кінець.

А в день до Двоногого, сидївшого коло свого дому, прибіг орангутан і сказав йому:

— Здорові були, двоюродний брате!

Двоногий став приглядати ся прибульцеви, не відповідаючи йому.

— Ти, бути може, чув, — продовжав орангутан, — що я висказував ся про тебе дуже погано. Не заперечую того, що я був трохи неосторожний. Але, знаєш... коли видиш таку убогу сїмю, як була ваша, то боїш ся, щоби она не сїла тобі на шию. Знай у нас самих є дїти, а тепер не легко прокормити ся. Крім того, ти онодї вдарив мене палкою. Значить, ми обидва вже порахувались.

— Чого тобі від мене потрібно? — спитав Двоногий. — Я не маю нї охоти нї часу слухати твого базїканя.

— Ну, не горячись так, двоюродний брате, — сказав орангутан, сїдаючи поруч Двоногого. — Я клоню голову перед твоїми успіхами. Тобі повезло... Але, мій Боже, я, розуміє ся, не заперечую і твоїх здібностий. Ти поступав знаменито. Історія з конем була одушевляюча. І, крім того, ти еще перехитрив льва...

— Чогож тобі властиво від мене потрібно, нещасне сотворіне? — нетерпеливо спитав Двоногий.

— Я хочу ввійти з тобою в компанію, двоюрдний брате! Єсли ми будемо працювати разом, ми завоюєм весь сьвіт.

— Ти з ума зійшов? Що менї робити з таким глупим, сьмішним зьвірям, як ти? Прецїнь ти нїчим не можеш бути менї корисним? Іди геть, а то я так вгоджу тебе, що ти по вік не забудеш!

Орангутан трохи подав ся назад, але все таки ще не відмовив ся від свого наміру.

— Подумай, двоюродний брате!— сказав він. — як би ти спритний не був, то всеж я можу бути тобі помічним. Я можу бути посередником між тобою і зьвірятами. Я вмію робити те, чого ти не вмієш, а чого я не вмію, того я легко навчусь. Сидячи на яблонї я слїдив за тобою і за всїм, що ти робив в полю; богато твоїх штук я вже знаю. Знай отже...

Двоногий встав зі свого місця і ухватив орангутана за руку.

— Ходїть сюди, щось вам покажу! — закричав він до своїх домашнїх.

Вся сїмя вийшла з дому і видивилась на орангутана.

— Той парень хоче заложити зі мною дїло на компанїйних основах, — сказав Двоногий сьмію чись. — Він каже, що вже навчив ся від мене того дїла. Прекрасно. Давайте но посадимо його в клїтку; нехай нас забавляє в лиху погоду своїми штуками та скоками.

Всї протести орангутана не помогли нїчого. Двоногий цупко держав його, а коли його сини зробили клїтку, він всадив його до ньої.

— Нї, сїмя все таки дрянь, — ворчав він сидя чи в клїтцї і ловлячи на собі блохи.

РОЗДІЛ ОДИНАЙЦЯТИЙ.

Много, много лїт пізнїйше.

Минуло много, много лїт, столїть і тисячлїть.

І се, про що ми хочемо розказати, случилось вже не в лїсї, не в теплих краях сьвіта, де сонце сьвітить яркійше, чим у нас, дощі обильнїйші,— а всї зьвірята здоровші і більші, позаяк там зима не може зробити їм жадної шкоди.

Се случилось в великім селї Ютляндії.

В тім часї там був якраз ярмарок, і село кипіло народом і худобою. Всюди стояли отворені склепи, в яких продавано за дешеву цїну деревляні черевики, бляшану посуду, солодощі, забавки і всяку всячину. Ту були шатра, в котрих продавалось пиво і другі напої, було і велике шатро для танців. Відтак ту були устроєні балаган, дві карузелї, шатро, в котрім показували найгрубшу в сьвітї женщину, а дальше друге шатро, в котрім за пятнайцять копійок можна було зобачити самого найменшого в сьвітї карлика. На ярмарку було також шатро, де показували білих миший, еще одно шатро з театром блох, много катеринок гравших на перерив свої голосні мельодії так, що розмовляючим трудно було розуміти один другого, було много пяних селян і парубчаків, вироблявших всякі штуки і жарти.

Але по серединї ярмаркової площі в великім шатрі був схований "цьвях" ярмарку. Його можна було зобачити за пятнайцять копійок; а єсли хто хотів знати, що то таке, йому треба було лише послухати мущини, стоявшого перед шатром, що кричав охриплим голосом:

— Панове, милости просим, сюди, сюди! Лише пятнайцять копійок для дорослих, а дїти платять половину. Ту ви зобачите щось такого, чого нїколи еще не показували на сїм місци, лише представляли перед королями і знатними особами всього сьвіта. Той, кого я маю честь вам представити, сам є — цар, цар зьвірів, поважані панове — страшний лев. Він жиє в краях центральної Африки і такий сильний, що передною лапою може убити бика. На снїдане він з'їдає щодня по дві ягнятї. Єслиб він вискочив з клїтки, то скорше чим за десять мінут всї ви були би вже на тамтім сьвітї. Але не бійтесь, панове! Лев замкнений вклїтцї з грубими зелїзними штабами. Ту показують того кровожадного хижака — пятнайцять копійок для дорослих, дїти платять половину! Прошу, прошу, панове! Спішіть ся поки ще не пізно. Нїколи в житю ви не побачите чогось подібного за таку дешеву цїну!

(Докінчене в слїдуючім числї).

ЩО ТО ТАКЕ КЛЕРИКАЛЇЗМ?

Чи є безличнїйша брехня над попівську? Чи є яка гірша образа божа? У попів все на устах слова: вітчина, нарід — а Рим опановує народами, підбиває їх і веде до матеріяльної руїни. Кажуть попи, що вони мають тут на земли власть дану їм від Бога — тай панують. Але церква вже дійшла до краю морального занепаду, бо ті, що проповідують слово боже, є часто гірші від чорта. Вони жиють нераз у найбільших роскошах і не жалують собі нїчого. У них божі слова на устах, але їх дїла злі, неморальні. Вигода, слава, власть, роскішне житє — от овсе попівські цїли, котрі вони хотять осягнути при помочи Бога.

Їх одинока вітчина — то Рим, а повна мошонка — то їх нарід. Небо для попа — то його черевище, добрий апетит до їди і напоїв.

І ті люди, ті безувіри, котрі плюють правдї в лице, обкидають її болотом, пишають ся прапором брехнї, що зміняють свою краску все,як лиш з того будуть мати користь, — ті люди, що тисячі мучеників свого народа обезчещують, а мучителїв — катів благословлять і прославляють, за їх страшні, о пімсту до неба взиваючі муки — ті люди беруть ся тепер орґанїзувати нарід, хотять вести його до чесноти, вабити до себе.

Щож то є клерикалїзм?

Відповісти легко. Є то полїтика, котра прибрала собі за оруже надприродні сили, Бога, і тим оружем воює, аби тим здобути собі як найбільше права — отсе є клерикалїзм.

А що за цїли він має? Його цїль — здобути безграничну силу на землї: силу гроша і власти. А средствами до сего є релїґія і віра. Клерикалїзм то хитро і обережно ведена орґанїзація. Єї члени мають богато свобідного часу, тож дїлають дуже скоро. Клерикалїзм має на се гроші — і від правительства і від осіб приватних, від богачів і старців, — далї має клерикалїзм запевнену охорону перед неприятелем, має в своїх руках школи, церкви, сповідь і віру.

Тисячі лїт ґаздують ті чорні вампирі, тисячі лїт їх пановання — то безперестанні кроваві війни, рабунки і загальний занепад. Попівство робить інтереси зі знаменем хреста, підбиває людство і заводить його назад до часів темноти, інквізиції.

"Запорожець"

ХУХНІТЬ ВИ, ЇМОСТЬ!

(Правдива анекдота).

Тому кількадесять лїт жив в селї Загуменках старий піп, Смола. Таких попів тепер і зі сьвічкою не найдеш. Він не дер людий, а гроший мав повно мов Жид. Село було велике, люди заможні, то майже що днини припадала чиясь служба божа, а все з поминками. А на поминках старий не перебирав. Пив з ними горівку, закусував чесником і кожду страву підливав сьвіжим килїшком. При тім балакав весело зі всїми разом і з кождим з окрема, оповідав сьмішні історії, часом і заспівав якусь веселу чарабашку, аж люди за черева брались зі сьміху. Така забава тягла ся до пізного вечера, доки "еґомость" не зіхляли так, що треба було виносити їх на руках на фіру.

Тимчасом на попівстві чекало на "еґомосця" повно людий з ріжними орудками. Одні принесли на "службу", другі на заповіди, треті прийшли до хресту і т. п. Тодї вже всїляко бувало. Або "еґомосць" лягали відразу спочивати по тяжкій праци, або при помочи "їмосцї" сповнювали сяк-так свої духовні обовязки.

Отже трафило ся раз, що треба було конче охрестити хору дитину, хоть і "еґомосць" були такі слабонькі, що аж з ніг валили ся. Тому куми держали "еґомосця" попід пахи, щоби не впали, а "їмосць" подавала всьо під руки, що треба було до хрещеня. Ну, і всьо йшло добре якийсь час. Аж як прийшло хухнути три рази на дитину, то "еґомосць" — що нахилить ся над нею, то все падає з рук кумів. Видячи отже, що не втне сеї штуки, звертає ся до "їмосцї" і каже:

— "Хухнїть ви, імость, бо я не годен".

Ну, і "їмосць" хухнула незгірше від "еґомосця" і тим чином церемонія зістала довершена.

А ще одну історію розкажу вам про сего попа. Він був майстер до всього. Коли не було поминок, то він всьо собі сам змайстрував, що потрібне до господарства: і віз і сани і борону і граблї і бочку і коновку і стіл і шафу, словом всьо, що треба. А що люди його любили і всьо йому за дармо робили, та що жінка і дочки убирали ся і працювали мов прості селянки, то він не мав майже нїяких видатків хиба на науку трох синів, котрі опісля вивчили ся також на попів.

Отже одного разу питали його молоді попики при обідї на "соборчику":

— Скажіть нам, отче, що треба робити, щоби дійти до такого маєтку, як у вас?

— "Ну, як хцеш ведзець еден з другім, що тшеба робіць, то я ці повем", відповів старий по польськи, бо так все говорив до попів і панів. — "Ото насампшуд мусїш пшез седем лят биць сьвіньом".

— А потому? — питали дальше зацїкавлені попики.

— "Ну, потем юж до коньца жиця зостанеш сьвіньом", закінчив старий і потягнув сьвіжого пива з повної шклянки.

Любомір Селянський.

—««o»»—

ARCHIVES OF ONTARIO
TORONTO